

Informatienota

Onderwerp Informatienota Duurzaamheidsmonitor Haarlem 2016	
Nummer	2017/505152
Portefeuillehouder	Sikkema, C.Y.
Programma/beleidsveld	4.1 Duurzame stedelijke ontwikkeling
Afdeling	STZ/MIL
Auteur	Plantaz, M.A.H.G.
Telefoonnummer	023-5113517
Email	mahgplantaz@haarlem.nl
Kernboodschap	De Duurzaamheidsmonitor 2016 beschrijft met 17 kernindicatoren de voortgang in 2016 van het Duurzaamheidsprogramma 2015-2019, en vergelijkt deze met de doelstellingen voor 2019. Uit de kernindicatoren blijkt dat de CO₂-uitstoot in 2016 verder afnam, en dat de doelstelling voor 2019 in zicht blijft. Deze reductie wordt geheel bepaald door afname van CO₂-uitstoot bij bedrijven en industrie en de groei van het aantal zonnepanelen. Bij de andere bronnen van CO₂ (bebouwde omgeving, mobiliteit) en duurzame energie is het beeld veel minder gunstig en is halen van de doelstelling 2019 onzeker. Dit onderschrijft de noodzaak om op vrijwel alle terreinen het duurzaamheidsbeleid te intensiveren, wat ook is besloten in de Nota Versnelling Duurzaamheidsprogramma.
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt deze informatienota ter bespreking naar de commissie Beheer. Een jaarlijkse terugkoppeling over het duurzaamheidsbeleid is afgesproken met de raad bij de vaststelling van het Duurzaamheidsprogramma 2015-2019. Met de monitor als basis wil het college de voortgang van het duurzaamheidsbeleid evalueren en mogelijke wensen en voorstellen uit de commissie voor versterking van dat beleid bespreken.
Relevante eerdere besluiten	Duurzaamheidsprogramma Haarlem 2015-2019 (BBV 2015/245568) in raadsvergadering 10 september 2015. Voortgangsrapportage 2015 en actualisatie van de projecten 2016 en 2017 voor Extra middelen fietsen, groen en duurzaamheid (BBV 2016/200778) in commissie Beheer 15 september 2016. Informatienota indicatoren duurzaamheidsmonitor (BBV 2016/265407) in Commissie Beheer 15 september 2016.
Besluit College d.d. 14 november 2017	1. Het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

Inleiding

De raad stelde 10 september 2015 het Duurzaamheidsprogramma Haarlem 2015-2019 vast. Dat beschrijft acht speerpunten in het duurzaamheidsbeleid. Ook is aangegeven dat de voortgang en effecten van dit programma jaarlijks worden gevolgd in een duurzaamheidsmonitor. Nu presenteert het college de Duurzaamheidsmonitor 2016 inclusief de besteding van de Extra middelen fietsen, groen en duurzaamheid.

De Duurzaamheidsmonitor (bijlage a) beschrijft de resultaten van het duurzaamheidsbeleid met 17 kernindicatoren. Op 21 juni 2016 selecteerde het college deze in de Informatienota indicatoren duurzaamheidsmonitor.

De kernindicatoren geven een beeld van de voortgang in 2016 van het Duurzaamheidsprogramma ten opzichte van de doelstellingen voor 2019. De Duurzaamheidsmonitor heeft vertraging ondervonden doordat een aantal gegevens van externe partijen laat en moeizaam beschikbaar kwamen.

Sinds april 2017 is er ook een doorlopende online versie van de monitor beschikbaar, de [Monitor Duurzaam Haarlem](#). Dit is een groeidocument annex database waarin geleidelijk meer gegevens over het duurzaamheidsbeleid beschikbaar komen.

Deze informatienota geeft een samenvatting van de voornaamste resultaten uit de Duurzaamheidsmonitor 2016. Eerst worden de effectindicatoren voor CO₂-uitstoot en afvalscheiding besproken, daarna de belangrijkste prestatie-indicatoren.

2. Kernboodschap

Effectindicatoren CO₂-uitstoot en afvalscheiding

De totale CO₂-uitstoot in Haarlem nam in 2016 verder af door een daling bij bedrijven en industrie

De totale CO₂-uitstoot in Haarlem is in 2016 voor het vijfde jaar achter elkaar verminderd, namelijk met 12.250 ton. Bij een vergelijkbare afname in de volgende jaren is de doelstelling voor 2019 (24.000 ton minder) goed haalbaar. Wel valt op dat deze daling voornamelijk voortkomt uit een daling van de CO₂-uitstoot bij bedrijven en industrie. Bij woningen is er een lichte toename van de CO₂-uitstoot. Deze is te wijten aan een toename van het aantal woningen: gemiddeld blijft het gebruik per woning wel afnemen. Ook de CO₂-uitstoot uit mobiliteit is licht toegenomen door een kleine groei van het aantal geregistreerde auto's.

Er werd iets meer CO₂bespaard door groene energie, voornamelijk door groei van het aantal zonnepanelen

Het aantal zonnepanelen is in 2016 toegenomen met circa 10.000 stuks, goed voor ongeveer 2.500 MWh duurzame stroom. Grootschalige zonnepaneelprojecten worden hierbij steeds belangrijker (daken van kantoren en scholen en daken van flats van woningbouwcorporaties). De opwekking van zonnestroom ligt daarmee goed op schema voor 2019.

Voor de zonnepanelen zorgen dat de hoeveelheid bespaarde en vermeden CO₂, door productie en/of gebruik van groene energie, opnieuw iets is toegenomen met 2.000 ton tot 148.500 ton. Om de doelstelling van 12.000 ton bespaard CO₂ door groene energie in 2019 te halen zijn echter grotere stappen nodig.

De CO₂-uitstoot van de gemeentelijke organisatie voldoet aan de doelstelling van Haarlem Klimaat Neutraal, maar met CO₂-gecompenseerd gas

De CO₂-uitstoot van de gemeentelijke organisatie is in 2016 opnieuw netto nul door inzet van groene stroom en aardgas waarvan de CO₂-uitstoot wordt gecompenseerd met boomaanplant. Aan de doelstelling om in 2019 ook *zonder* die compensatie klimaatneutraal te zijn is in 2016 echter nog geen bijdrage geleverd. De aandacht lag in 2016 (en 2017) volledig op de inventarisatie per gebouw van de mogelijkheden voor energiebesparing en alternatieven voor gasstook. De inventarisatie wordt verwerkt in een duurzaam meerjaren onderhoudsprogramma. De ambitie klimaatneutraal zonder CO₂-compensatie lijkt pas veel later dan in 2019 haalbaar.

Afvalscheiding: de hoeveelheid restafval daalde in 2016 aanzienlijk

Afvalscheiding is een belangrijke effectindicator voor de circulaire economie. De hoeveelheid restafval per inwoner daalde in 2016 met 13 kg per inwoner. Dat is gunstiger dan in het planschema in het Strategisch Plan Afvalscheiding.

Wel zullen komende jaren nog verdergaande maatregelen nodig zijn om te voldoen aan de doelstellingen voor 2019 uit het Duurzaamheidsprogramma. Maar hierin wordt in het SPA ook voorzien.

Prestatie-indicatoren

Enkele prestatie-indicatoren werden in de Duurzaamheidsmonitor 2015 al opgenomen als nulmeting, hoewel ze pas later in 2016 voor het eerst gemeten werden. Deze worden hier niet opnieuw besproken tenzij eind 2016 een tweede meting beschikbaar kwam.

Het autogebruik blijft stabiel, maar de groei van elektrisch rijden stagneert

Ondanks een aantrekkende economie en een kleine toename van het aantal auto's blijft het gebruik van de auto voor woon-werkverkeer stabiel (39%). Dit is ook de doelstelling voor 2019. De groei van elektrisch rijden is echter verder gestagneerd sinds 2015. De doelstelling voor 2019 (5% van alle auto's elektrisch) lijkt met een huidig percentage van 1,2 % moeilijk te verwezenlijken.

De voortgang van verduurzaming van woningen kan nog niet goed worden bepaald

De woningbouwcorporaties konden geen gegevens aanleveren over aantallen labelstappen of de verbetering van de EnergieIndex in 2016 in hun Haarlemse huurwoningen. Betere afstemming van registratie en een inventarisatie van de labels in 2016 als referentie zullen de prestaties voor volgende jaren wel beter inzichtelijk maken.

Bij particuliere woningen wordt het treffen van energiemaatregelen gevolgd aan de hand van gegevens van drie betrokken bedrijven: Duurzaam Bouwloket, Haarlemse Huizenaanpak en DRZM.nl. Het aantal adressen waar zij betrokken waren bij één of meer energiemaatregelen in 2016 bedroeg ongeveer 200. Dit is ruwweg een verdubbeling ten opzichte van 2015 (67, maar incomplete opgave). Daarnaast treft een onbekend aantal particulieren energiemaatregelen zonder tussenkomst van een van deze bedrijven. Toch lijkt de doelstelling van 1900 verbeterde particuliere woningen in 2019 moeilijk haalbaar.

Het aantal lokale duurzame energie-initiatieven is in 2016 verder toegenomen

In 2016 is dit aantal gegroeid van 10 naar 12. De doelstelling (15 van deze initiatieven in 2019) lijkt daarmee goed haalbaar.

Verantwoording Extra middelen Duurzaamheid coalitieakkoord

De extra middelen voor fietsen, groen en duurzaamheid zijn in 2016 besteed aan de genoemde doelen

Zoals vastgelegd in het coalitieakkoord, is voor de periode 2015-2019 500.000 euro per jaar beschikbaar gesteld voor nieuw beleid inzake fiets, groen en duurzaamheid. Een samenvatting van de besteding in 2016 is in de Duurzaamheidsmonitor opgenomen als bijlage.

3. Conclusies

De kernindicatoren geven aan dat ook in 2016 voortgang is geboekt met het duurzaamheidsbeleid

Uit de Duurzaamheidsmonitor 2016 blijkt dat over het geheel bezien, de CO₂-uitstoot afneemt. Ook op andere onderdelen wordt voortgang geboekt, zoals het afvalbeleid en het stimuleren van burgerinitiatieven.

De kernindicatoren geven ook aan dat intensivering van het duurzaamheidsbeleid noodzakelijk is

Uit de indicatoren blijkt ook dat het gunstige saldo voor de CO₂-reductie vrijwel geheel bepaald wordt door de CO₂-reductie bij bedrijven en industrie en door de groei van het aantal zonnepanelen. Voor andere bijdragen aan de CO₂-reductie zijn de indicatoren in 2016 veel minder gunstig, en is het onwaarschijnlijk dat de doelstellingen voor 2019 nog te halen zijn zonder extra inspanningen. Er dient dus vrijwel overal 'een tandje bijgezet' te worden in een versnelling van het duurzaamheidsprogramma.

4. Vervolg

De Duurzaamheidsmonitor wordt ook via de Groene Mug website gepubliceerd.

De Duurzaamheidsmonitor over 2016 ondervond vertraging doordat een aantal gegevens laat en moeizaam beschikbaar kwam. Voor volgende edities wordt nagegaan of met aanpassing van enkele indicatoren de monitor sneller na afloop van een jaar kan plaatsvinden.

Vastgestelde documenten voor het versnellen van het duurzaamheidsprogramma

De informatienota Versnelling van het Duurzaamheidsprogramma is vastgesteld ([BBV 2017/93567](#)), besluitvorming in de [Kadernota 2017](#)), met daarin onder andere de Routekaart Haarlem Klimaatneutraal 2030 en aardgasvrij 2040.

Ook voor andere duurzaamheidsthema's dan de energietransitie is onder de paraplu van de versnelling van het duurzaamheidsprogramma breder en/of intensiever beleid vastgesteld in o.a. het Startprogramma Haarlem Circulair 2030 ([BBV 2016/82431](#)) en de Klimaatadaptatieagenda [BBV 2017/257496](#); ook de uitwerking van beleid rondom Zero Emission Stadsdistributie is ver gevorderd (zie o.a. Toegangsregeling Voetgangersgebieden [BBV 2017/428302](#)).

In 2017 is hard gewerkt aan het uitwerken van deze versnellingen in concrete projecten en het borgen van de financiering. De verwachting is dat vanaf 2018 de feitelijke realisatie van de projecten meetbare resultaten begint af te werpen.

5. Bijlage

- Bijlage a Duurzaamheidsmonitor Haarlem 2016

2017/505152 Informatienota Duurzaamheidsmonitor Haarlem 2016